

2. MAKROEKONOMSKI OKVIR

Tijekom 2019. nastavljena su pozitivna kretanja u domaćem gospodarstvu. BDP je ostvario međugodišnji realni rast od 3,1% u prvom polugodištu 2019., što je proizašlo iz međugodišnjeg rasta od 3,9% u prvom te 2,4% u drugom tromjesečju 2019. Domaća potražnja dala je pozitivan doprinos povećanju BDP-a, potaknuta prvenstveno osobnom potrošnjom, dok je doprinos neto inozemne potražnje bio negativan. Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći pozitivan doprinos rastu BDP-a u prvoj polovici 2019., u iznosu od 2,1 postotnog boda, došao je od potrošnje kućanstava, koja je realno povećana 3,5%. Na rast potrošnje kućanstava djelovali su rast zaposlenosti uz realni rast plaća, niska inflacija, povoljni uvjeti zaduživanja te daljnje poboljšanje pouzdanja potrošača koje se tijekom 2019. nalazi na rekordno visokim razinama. Slijede bruto investicije u fiksni kapital koje su zabilježile realni rast od 9,7%, državna potrošnja realno je porasla za 3,5%, dok je izvoz roba i usluga realno veći za 2,7%. Istovremeno, intenziviranje rasta finalne potražnje dovelo je do realnog rasta uvoza roba i usluga od 7,2%, što je negativno pridonijelo promjeni BDP-a.

Dosad objavljeni visokofrekventni pokazatelji za treće tromjesečje 2019. ukazuju na nastavak povoljnog kretanja gospodarske aktivnosti. Međugodišnji rast obujma građevinskih radova je u srpnju i kolovozu iznosio 5,2%, promet od trgovine na malo je u istom razdoblju na međugodišnjoj razini povećan za 2,4%, industrijska proizvodnja za 0,8%, dok je broj noćenja turista u srpnju i kolovozu povećan 0,6%. Nastavak oporavka gospodarske aktivnosti povoljno se odražava i na tržište rada. Broj registriranih nezaposlenih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kreće se na rekordno niskim razinama i administrativni podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ukazuju na međugodišnji rast broja osiguranika od 2,3% u prvih devet mjeseci ove godine. Inflacija je usporila u odnosu na 2018. godinu te je u prvih devet mjeseci 2019. iznosila 0,7%, čemu je najviše pridonio rast cijena krutog goriva i duhana. Uz i dalje visoku likvidnost financijskog sustava, nastavlja se oporavak kreditne aktivnosti banaka te daljnje smanjenje vanjskih neravnoteža domaćeg gospodarstva.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	I - III 2019.	IV - VI 2019.	VII - IX 2019.	Kumulativno 2019.
Bruto domaći proizvod, % godišnja promjena, realno	3,9	2,4	-	3,1
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	0,5	0,7	0,9	0,7
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	2,7	-0,9	0,8 ^a	0,9 ^c
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	6,2	3,0	2,4 ^a	3,8 ^c
Indeks građevinskih radova, % godišnja promjena	13,7	6,4	5,2 ^a	8,6 ^c
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	-1,7	3,9	0,6 ^a	1,4 ^c
Izvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ^b	9,6	2,4	6,0 ^a	5,8 ^c
Uvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ^b	6,9	8,6	0,3 ^a	5,9 ^c
Broj zaposlenih (administrativni izvori), % godišnja promjena ^d	2,2	2,3	2,4	2,3
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	9,4	7,3	6,8	7,8

a Podaci se odnose na srpanj i kolovoz 2019.

b Prvi rezultati

c Podaci se odnose na prvih osam mjeseci 2019.

d Podaci HZMO-a

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Prema dosad objavljenim makroekonomskim pokazateljima te dostupnim informacijama za domaće gospodarstvo i međunarodno okruženje, predviđa se da će gospodarski rast u 2019. iznositi 2,8%, što je blago niže od onog koji se predviđao prilikom izrade državnog proračuna za 2019. godinu (2,9%). Ovakvo odstupanje prvenstveno je rezultat negativne korekcije doprinosa izvoza roba i usluga (u iznosu od –0,9 postotnih bodova), prije svega pod utjecajem ispravka naniže rasta izvoza roba kao odraz znatno sporije dinamike inozemne potražnje za domaćim robama nego što je to bilo očekivano u vrijeme izrade državnog proračuna za 2019. Također, na ovo odstupanje je u manjoj mjeri (–0,2 postotna boda) utjecala i nešto viša trenutna projekcija uvoza roba i usluga, jednim dijelom zbog snažnijih ostvarenja nego što se to prethodno očekivalo, a drugim dijelom zbog blago dinamičnijeg rasta konačne potražnje. S druge strane, blagu pozitivnu korekciju doprinosa rastu zabilježile su bruto investicije u fiksni kapital (0,4 postotna boda), prvenstveno kao rezultat znatno izraženije investicijske aktivnosti javnog sektora u odnosu na prethodne projekcije. Blagu pozitivnu korekciju doprinosa rastu (0,3 postotna boda) zabilježila je i kategorija promjena zaliha (koja uključuje i statističku diskrepanciju), a neznatnu pozitivnu korekciju državna potrošnja (0,2 postotna boda), u skladu s projekcijama fiskalnih kategorija. Što se tiče cjenovnih kretanja, za 2019. godinu očekuje se slabiji rast indeksa potrošačkih cijena od onog koji se predviđao kod izrade državnog proračuna za 2019., pod utjecajem manjeg doprinosa cijena energije od ranije prognozirano.

Tablica 2. Usporedba projekcija bruto domaćeg proizvoda za 2019. godinu

	Proračun 2019.	Izmjene i dopune proračuna 2019.
BDP, realni rast (%)	2,9	2,8
Osobna potrošnja ¹	3,4	3,4
Državna potrošnja	2,5	3,2
Bruto investicije u fiksni kapital	6,6	8,5
Izvoz roba i usluga	4,0	2,3
Uvoz roba i usluga	5,8	6,1
Indeks potrošačkih cijena, godišnja promjena	1,2	0,8

¹ Uključuje kućanstva i neprofitne ustanove koje služe kućanstvima

Izvor: Ministarstvo financija

3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Izmjenama i dopunama državnog proračuna za 2019. godinu prihodi se povećavaju za 1,6 milijardi kuna, što prvenstveno proizlazi iz rasta poreznih prihoda koji su u odnosu na prvotni plan povećani za 3,1 milijardu kuna. S druge strane, najznačajnije smanjenje prihoda bilježi kategorija prihoda od pomoći i to za 2,2 milijarde kuna. Porezni prihodi povećavaju se zbog povoljnijih kretanja makroekonomskih pokazatelja nego li se to očekivalo u vrijeme donošenja proračuna, a koji su direktno vezani uz proračunske prihode.

Novim planom proračuna za 2019. godinu ukupni prihodi iznose 137,7 milijardi kuna. Pritom prihodi poslovanja iznose 136,7 milijardi kuna, a prihodi od prodaje nefinancijske imovine 978,3 milijuna kuna.

Prihodi od poreza

Prihodi od poreza su novim planom za 2019. godinu planirani u iznosu od 81,6 milijardi kuna, što je povećanje od 3,1 milijardu kuna u odnosu na prvotni plan proračuna. Pri tome najveće pozitivne promjene bilježi prihod od PDV-a, kao rezultat jačeg rasta osobne potrošnje od očekivane.

Porez na dobit

Prihod od poreza na dobit prema novom planu za 2019. godinu iznosi 9,2 milijarde kuna i za 349,5 milijuna kuna je veći od prvotno planiranog. Povećanje ove prihodne kategorije rezultat je veće uplate prihoda po godišnjem obračunu poreza na dobit, a posljedično i veće uplate akontacija nego li se to očekivalo u vrijeme donošenja proračuna.

Porez na dodanu vrijednost

Novi plan prihoda od poreza na dodanu vrijednost iznosi 54 milijarde kuna i veći je u odnosu na prvotno planirane za 2,2 milijarde kuna. Projekcija prihoda od PDV-a temelji se na jačem rastu osobne potrošnje nego li se očekivalo u vrijeme donošenja proračuna. Također, turistička sezona bila je izrazito dobra što, između ostalog, rezultira i povećanim prihodima od poreza na dodanu vrijednost.

Posebni porezi i trošarine

Prihodi od posebnih poreza i trošarina prema prijedlogu Izmjena i dopuna proračuna za 2019. godinu bilježe povećanje od 478 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan, a iznose 16,2 milijarde kuna. Izmjena originalne projekcije ovih prihoda rezultat je kretanja potrošnje pojedinih trošarinskih proizvoda koja je veća nego li se očekivalo u vrijeme donošenja proračuna. Najveće promjene u

prikupljenim prihodima očekuju se kod trošarina na energente i električnu energiju i trošarina na duhanske proizvode.

Pri tome se prihodi od trošarina na energente i električnu energiju povećavaju za 380,4 milijuna kuna i iznose 8,8 milijardi kuna. Trošarine su veće od prvotno planiranih zbog veće potrošnje naftnih derivata nego li se očekivalo u vrijeme donošenja proračuna. Prihodi od trošarina na duhanske proizvode povećavaju se 115,9 milijuna kuna, a razlog tome jest veća potrošnja ovih trošarinskih proizvoda.

Ostali porezi na robu i usluge

Ova kategorija poreznih prihoda uključuje prihode od poreza na osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja i u odnosu na prvotno planirane raste za 9 milijuna kuna.

Porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću

Planirani prihod po osnovi poreza na dobitke od igara na sreću i ostalih poreza od igara na sreću izmjenama i dopunama proračuna povećava se u iznosu od 2,9 milijuna kuna i iznosi 363,9 milijuna kuna. Plan naknada za priređivanje igara na sreću novim planom proračuna za 2019. godinu povećava se za 80,4 milijuna kuna te iznosi 1 milijardu kuna.

Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije

Prihod od poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije novim planom proračuna za 2019. godinu planiran je u iznosu od 360,5 milijuna kuna, što je smanjenje od 99,4 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan.

Doprinosi

Izmjenama i dopunama državnog proračuna za 2019. godinu, ukupni prihodi od doprinosa ostaju na istoj razini. Pri tome se prihod od doprinosa za mirovinsko osiguranje smanjuje za 222 milijuna kuna i iznosi 23,8 milijardi kuna. Za isti iznos povećava se prihod od doprinosa za zapošljavanje. Ovaj prihod ukida se s početkom 2019. godine, međutim, u državni proračun uplaćen je iznos doprinosa za plaću iz prosinca 2018. godine te dugovanja po osnovi uplate ovog doprinosa.

Pomoći

Prihodi od pomoći prema novom planu za 2019. planirani su u iznosu od 15,2 milijarde kuna i u odnosu na prvotni plan smanjuju se za 2,2 milijarde kuna. Oko 97% ukupnih prihoda od pomoći odnosi se na prihode od pomoći međunarodnih organizacija i institucija i tijela EU.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine sastoje se od prihoda od kamata (na dane zajmove, po vrijednosnim papirima, na oročena sredstva i depozite po viđenju te zateznih kamata), prihoda od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih organizacija, prihoda od dividendi, koncesija, iznajmljivanja i zakupa imovine, prihoda od legalizacije te ostalih prihoda od imovine. Ovi prihodi dijelom se prikupljaju na redovnoj bazi, a dijelom kao jednokratni prihodi. Prihodi od imovine novim planom proračuna za 2019. godinu iznose 2,3 milijarde kuna, što je smanjenje za 211,9 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan proračuna. Ovo smanjenje proizlazi prvenstveno iz uplate prihoda po osnovi koncesija temeljem smanjenja naknada za pravo radiofrekvencijskog spektra, a u cilju poticanja investicijskog ciklusa operatera elektroničkih komunikacija.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada novim planom za 2019. godinu planirani su na razini od 4,5 milijardi kuna, a u odnosu na prvotno planirane prihode po ovoj osnovi povećavaju se za 130,5 milijuna kuna. Pri tome prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi ostaju nepromijenjeni u odnosu na originalni plan, dok se ukupni iznos povećanja odnosi na prihode po posebnim propisima koji iznose 3,8 milijardi kuna.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihode od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihode od donacija planiraju sami korisnici i to su njihovi namjenski prihodi. Ovi prihodi novim planom za 2019. godinu planirani su u iznosu od 1,4 milijarde kuna i rastu za 97 milijuna kuna u odnosu na iznos planiran prvotnim proračunom.

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza

Novim planom za 2019. godinu očekuje se kako će prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza iznositi 7,1 milijardu kuna, što je povećanje od 532,1 milijun kuna u odnosu na prvotni plan, a odnose se na prihode bolničkih zdravstvenih ustanova u državnom vlasništvu.

Kazne, upravne mjere i ostali prihodi

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostalih prihoda novim planom za 2019. godinu iznose 614,1 milijun kuna i povećavaju se za 61,1 milijun kuna u odnosu na prvotni plan. Ovi prihodi planirani su sukladno ostvarenju proračunskih prihoda po ovoj osnovi u prvih devet mjeseci ove godine.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine Izmjenama i dopunama proračuna za 2019. godinu planiraju se u iznosu od 978,3 milijuna kuna i povećavaju se za 197,8 milijuna kuna u odnosu na prvotno

planirane. Ovi se prihodi najvećim dijelom odnose na prihode od prodaje građevinskih objekata, dok se ostatak odnosi na prihode od prodaje zemljišta, prijevoznih sredstava, postrojenja i opreme te prihode od prodaje zaliha. Rast ovih prihoda rezultat je pojačane prodaje neiskorištene državne imovine.

Tablica 3. Prihodi državnog proračuna za 2019. godinu

(milijuni HRK)	Plan 2019.	povećanje / smanjenje	Novi plan 2019.	Indeks
PRIHODI POSLOVANJA	135.300	1.444	136.743	101,1
1. Prihodi od poreza	78.518	3.061	81.579	103,9
Porez na dohodak	0	0	0	
Porez na dobit	8.828	349	9.178	104,0
Porezi na imovnu	0	0	0	
Porezi na robu i usluge	69.230	2.811	72.041	104,1
- Porez na dodanu vrijednost	51.765	2.239	54.005	104,3
- Porez na promet	0	1	1	
- Posebni porezi i trošanne	15.724	478	16.202	103,0
- Ostali porezi na robu i usluge	412	9	421	102,2
- Porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću	361	3	364	100,8
- Naknade za pređivanje igara na sreću	967	80	1.048	108,3
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	460	-99	360	78,4
Ostali prihodi od poreza	0	0	0	
2. Doprinosi	24.063	0	24.063	100,0
3. Pomoći	17.453	-2.226	15.227	87,2
4. Prihodi od imovine	2.537	-212	2.325	91,6
Prihodi od financijske imovine	1.150	46	1.196	104,0
Prihodi od nefinancijske imovine	1.090	-297	793	72,7
Prihodi od kamata za dane zajmove	296	40	336	113,3
5. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	4.333	130	4.463	103,0
6. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	1.264	97	1.361	107,7
7. Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	6.579	532	7.111	108,1
8. Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	553	61	614	111,1
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	780	198	978	125,3
1. Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	52	50	102	195,4
2. Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	557	83	640	114,8
3. Prihodi od prodaje proizvedene katkotrajne imovine	171	65	237	138,3
UKUPNI PRIHODI PRORACUNA	136.080	1.641	137.722	101,2

Izvor: Ministarstvo financija

4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2019. godinu ukupni rashodi smanjuju se sa 140,3 milijarde kuna na 139,0 milijardi kuna, odnosno za 1,3 milijarde kuna.

Ovim Izmjenama i dopunama smanjuju se rashodi koji se financiraju iz izvora koji ne utječu na rezultat proračuna opće države, a uključuju vlastite prihode, prihode za posebne namjene, pomoći i donacije. Naime, ovi prihodi troše se do visine uplaćenih sredstava te je sukladno tome bilo potrebno izvršiti određena usklađenja.

Rashodi koji se financiraju iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države, a to su opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici (izvor 1 Opći prihodi i primici, 2 Doprinosi za obvezna osiguranja i 8 Namjenski primici od zaduživanja) zadržavaju se na istoj razini od 111,5 milijardi kuna.

Unutar ovih rashoda financiranih iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države izvršene su preraspodjele, a najznačajnija povećanja i smanjenja odnose se na:

- osiguranje dodatnih sredstava za rashode za zaposlene u iznosu od 494,2 milijuna kuna,
- povećanje izdvajanja za mirovine u iznosu od 849,6 milijuna kuna,
- financiranje prve faze projekta terminala za UPP (izgradnja prihvatnog terminala za ukapljeni prirodni plin na otoku Krku) u iznosu od 350,0 milijuna kuna,
- povećanje rashoda za prava iz sustava socijalne skrbi (osobnu invalidninu i doplatak za pomoć i njegu) u iznosu od 175,5 milijuna kuna i dodatni porodiljni dopust u iznosu od 41,0 milijuna kuna,
- sredstva za sanaciju ustanova u zdravstvu u iznosu od 122,0 milijuna kuna,
- uštede na kamatama u iznosu od 796,9 milijuna kuna
- smanjenje obveza za naknade korisnicima aktivne politike zapošljavanja i doplatka za djecu u iznosu od 443,3 milijuna kuna,
- smanjenja izdvajanja na pozicijama Ministarstva hrvatskih branitelja u iznosu od 88,2 milijuna kuna.

Tablica 4. Ukupni rashodi državnog proračuna po ekonomskoj klasifikaciji

[milijuni HRK]		Tekući plan 2019.			Povećanje/Smanjenje			Novi plan 2019.		
		Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno
3	Rashodi poslovanja	108.951,2	25.898,9	134.850,2	574,9	-944,1	-369,3	109.526,1	24.954,8	134.480,9
31	Rashodi za zaposlene	24.035,3	5.055,7	29.091,0	494,2	161,4	655,7	24.529,5	5.217,1	29.746,7
32	Materijalni rashodi	7.662,7	6.795,6	14.458,3	-85,6	277,8	192,2	7.577,1	7.073,4	14.650,5
34	Financijski rashodi	9.692,6	18,2	9.710,8	-796,9	11,8	-785,1	8.895,7	30,0	8.925,7
35	Subvencije	3.235,2	3.749,1	6.984,3	-55,0	209,4	154,5	3.180,2	3.958,5	7.138,7
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	12.239,6	4.763,7	17.003,3	-13,0	-1.025,3	-1.038,4	12.226,6	3.738,4	15.964,9
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	48.302,6	607,8	48.910,4	486,8	51,5	538,3	48.789,4	659,3	49.448,7
38	Ostali rashodi	3.783,2	4.908,8	8.692,1	544,3	-630,7	-86,4	4.327,6	4.278,1	8.605,6
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	2.560,2	2.858,1	5.418,3	-574,9	-338,3	-913,1	1.985,4	2.519,8	4.505,2
UKUPNO		111.511,5	28.757,0	140.268,5	0,0	-1.282,4	-1.282,4	111.511,5	27.474,6	138.986,1

Izvor: Ministarstvo financija

4.1. Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja

Ukupni rashodi poslovanja smanjuju se za 369,3 milijuna kuna i iznose 134,5 milijardi kuna. Navedeno je rezultat smanjenja rashoda financiranih iz izvora koji ne utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 944,1 milijun kuna i povećanja rashoda financiranih iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 574,9 milijuna kuna.

Rashodi za zaposlene

Ukupni rashodi za zaposlene ovim su Izmjenama i dopunama planirani na razini od 29,7 milijardi kuna što je povećanje za 655,7 milijuna kuna u odnosu na tekući plan (29,1 milijardu kuna). Od navedenog rashodi koji se financiraju iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države povećavaju se za 494,2 milijuna kuna i to prvenstveno zbog primjene:

- Dodatka I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike od 21. prosinca 2018.¹ kojim su ugovorne strane suglasno utvrdile da će osnovica za izračun plaće za državne službenike i namještenike u 2019. godini iznositi kako slijedi:
 - od 1. siječnja 2019. do 31. kolovoza 2019. - 5.584,19 kuna bruto (počevši s plaćom za mjesec siječanj 2019. koja će biti isplaćena u mjesecu veljači 2019.),
 - od 1. rujna 2019. pa nadalje – 5.695,87 kuna bruto (počevši s plaćom za mjesec rujan 2019. koja će biti isplaćena u mjesecu listopadu 2019. godine).
- Sporazuma o osnovici za plaće u javnim službama od 27. studenoga 2018. kojim su Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi postigli Sporazum da će se osnovica za plaće u javnim službama povećati za 3% počevši od 1. siječnja 2019. i nadalje dodatno za 2% počevši od 1. rujna 2019. godine. Uvećanjem za 3% i dodatna 2% prethodno važeće osnovice za javne službe (5.421,54 kuna) dolazi se do iznosa osnovice istovjetne onoj iz Dodatka I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike.

Prema tome, za obračun osnovne plaće u državnim i javnim službama, počevši s plaćom za siječanj 2019. koja je isplaćena u veljači 2019., primjenjivala se nova osnovica u iznosu od 5.584,19 kuna bruto, a osnovica u iznosu od 5.695,87 kuna bruto primjenjuje se počevši s plaćom za mjesec rujan 2019. koja je isplaćena u mjesecu listopadu 2019. godine.

Osim navedenog na ovo povećanje rashoda za zaposlene utjecao je i fiskalni učinak pune primjene u 2019. godini granskih kolektivnih ugovora i uredbi iz 2018. godine:

- Kolektivnog ugovora za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama koji je na snazi od 1. svibnja 2018.,

¹ Narodne novine, broj 112/17, 12/18 i 2/19

- Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama koji je također na snazi od 1. svibnja 2018.,
- Granskog kolektivnog ugovora za zaposlenike u ustanovama kulture koje se financiraju iz državnog proračuna koji je na snazi od 27. travnja 2018.²,
- Kolektivnog ugovora za djelatnost socijalne skrbi koji je na snazi od 21. lipnja 2018.³,
- Uredbe o izmjenama Uredbe o plaćama policijskih službenika koja je na snazi od 21. srpnja 2018.⁴,
- Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o plaćama, dodacima i naknadama u službi vanjskih poslova koja je na snazi od 1. lipnja 2018.⁵i
- Uredbe o izmjeni Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama koja je na snazi od 5. srpnja 2018., a kojim su povećani koeficijenti u ustanovama socijalne skrbi⁶.

Također, povećanju rashoda za zaposlene pridonijelo je i osiguranje sredstava za otpremnine za zaposlenike ureda državne uprave u županijama za što su osigurana sredstva u iznosu od 95,8 milijuna kuna. Naime, temeljem Zakona o sustavu državne uprave⁷ uredi državne uprave u županijama prestaju s radom te su temeljem posebnih zakona poslovi državne uprave iz nadležnosti ureda državne uprave povjereni županijama, odnosno upravnim tijelima županija.

Materijalni rashodi

Ukupni materijalni rashodi ovim se izmjenama i dopunama povećavaju za 192,2 milijuna kuna. Navedeno je rezultat povećanja rashoda financiranih iz izvora koji ne utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 277,8 milijuna kuna i to prvenstveno uslijed povećanja ovih rashoda ustanova u zdravstvu financiranih iz prihoda temeljem ugovornog odnosa sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje.

Istodobno smanjuju se izdvajanja za ovu kategoriju rashoda koji se financiraju iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 85,6 milijuna kuna i to ponajprije na pozicijama Ministarstva obrane, Ministarstva zaštite okoliša i energetike te Ministarstva financija.

Financijski rashodi

Financijski rashodi smanjuju se za 785,1 milijun kuna zbog manjeg manjka državnog proračuna od prvotno planiranog i povoljnijih uvjeta na financijskim tržištima koje su rezultirale smanjenim troškovima zaduživanja tijekom 2019. godine.

² Narodne novine, broj 46/18

³ Narodne novine, broj 61/18

⁴ Narodne novine, broj 66/18

⁵ Narodne novine, broj 48/18

⁶ Narodne novine, broj 57/18

⁷ Narodne novine, broj 66/19

Subvencije

Ukupni rashodi za subvencije iznose 7,1 milijardu kuna što je u odnosu na tekući plan povećanje od 154,5 milijuna kuna. Ovo povećanje je rezultat povećanih izdvajanja za mjere ruralnog razvoja u okviru EU izvora financiranja.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna

Ukupne pomoći smanjuju se za 1,0 milijardu kuna i iznose 16,0 milijardi kuna. To je posljedica smanjenja rashoda koji se financiraju iz EU izvora koji ne utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 1,1 milijardu kuna prvenstveno uslijed dugotrajnih postupaka nabave i to na pozicijama Ministarstva zaštite okoliša i energetike u iznosu od 416,3 milijuna kuna, Ministarstva znanosti i obrazovanja u iznosu od 291,2 milijuna kuna i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 249,2 milijuna kuna. Unutar ovih izvora istodobno se povećavaju izdvajanja na pozicijama Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja u iznosu od 101,3 milijuna kuna.

Od značajnijih izdvajanja financiranih iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države ističe se 122,0 milijuna kuna za potrebe sanacije ustanova u zdravstvu u vlasništvu države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Naknade građanima i kućanstvima

Ukupne naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade povećavaju se za 538,3 milijuna kuna i iznose 49,4 milijarde kuna.

Unutar ove kategorije rashoda osigurana su dodatna sredstva za mirovine u iznosu od 849,6 milijuna kuna što je utjecalo na povećanje planiranog iznosa sa 40,1 milijarde kuna na 40,9 milijardi kuna. Na ovo povećanje rashoda utječu sljedeći elementi:

- preneseni kumulirani učinak promjene broja i strukture korisnika mirovina te usklađivanja mirovina iz 2018. godine, što je utjecalo na godišnje povećanje rashoda u 2019. godini za oko 460,0 milijuna kuna
- razlika usklađivanja mirovina od 3,62% u odnosu na plan od 2,5% zbog čega su rashodi na godišnjoj razini povećani za oko 210,0 milijuna kuna
- primjene novog Zakona o mirovinskom osiguranju u iznosu od 179,0 milijuna kuna.

Osim toga osigurana su i dodatna sredstva za prava iz sustava socijalne skrbi (osobnu invalidninu i doplatak za pomoć i njegu) u iznosu od 175,5 milijuna kuna i dodatni porodiljni dopust u iznosu od 41,0 milijuna kuna.

Istodobno su izvršena smanjenja u okviru pozicija Ministarstva rada i mirovinskoga sustava na naknadama korisnicima aktivne politike zapošljavanja u iznosu od 151,0 milijuna kuna i doplatku za djecu u iznosu 292,3 milijuna kuna te pozicijama Ministarstva hrvatskih branitelja, jednokratnim i trajnim pravima u iznosu od 55,5 milijuna kuna.

Ostali rashodi

Ukupni ostali rashodi smanjuju se za 86,4 milijuna kuna većinom na EU izvorima koji ne utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 678,1 milijun kuna i to na pozicijama Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 680,6 milijuna kuna i na pozicijama Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta u iznosu od 250,0 milijuna kuna. Istodobno se u okviru ovih izvora povećavaju izdvajanja na pozicijama Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 218,4 milijuna kuna.

Ostali rashodi financirani iz izvora koji utječu na rezultat državnog proračuna povećavaju se 544,3 milijuna kuna. Od navedenoga iznosa, 350,0 milijuna kuna odnosi se na financiranje prve faze projekta terminala za UPP (izgradnja prihvatnog terminala za ukapljeni prirodni plin na otoku Krku), a s ciljem osiguranja energetske neovisnosti Republike Hrvatske, kao i osiguranja kontinuiteta i sigurnosti opskrbe prirodnim plinom kućanstva i industrije na području Republike Hrvatske i drugih država članica Europske unije. Za mjere ruralnog razvoja također su osigurana dodatna sredstva u iznosu 49,1 milijuna kuna.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine se smanjuju za 913,1 milijun kuna i iznose 4,5 milijardi kuna. Navedeno je rezultat smanjenja na rashodima financiranim iz izvora koji ne utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 338,3 milijuna kuna i to najvećim dijelom na pozicijama Ministarstva zaštite okoliša i energetike u iznosu od 127,7 milijuna kuna, Ministarstva obrane za obalni ophodni brod 70,2 milijuna kuna i Ministarstva hrvatskih branitelja, OP Konkurentnost i kohezija u iznosu od 48,0 milijuna kuna i ostalim pozicijama u iznosu od 59,0 milijuna kuna. Međutim, istovremeno su na ovim izvorima povećana izdvajanja na pozicijama Ministarstva unutarnjih poslova u iznosu od 60,6 milijuna kuna i pozicijama Ministarstva uprave u iznosu od 43,7 milijuna kuna.

Također se smanjuju i rashodi financirani iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države u iznosu od 574,9 milijuna kuna i to ponajprije zbog smanjenja pozicije Ministarstva obrane namijenjene opremanju višenamjenskim borbenim avionima u iznosu od 351,0 milijuna kuna.

4.2. Obrazloženje rashoda po funkcijskoj klasifikaciji

Gledano kroz funkcijsku klasifikaciju rashodi državnog proračuna smanjuju se za 1,3 milijarde kuna, uslijed ukupnog smanjenja u iznosu od 2,9 milijardi kuna i to najvećim dijelom za:

- opće javne usluge u iznosu od 1,2 milijarde kuna, a najvećim dijelom na ime kamata za primljene kredite i zajmove
- ekonomske poslove u iznosu od 699,7 milijuna kuna ponajprije zbog sporije dinamike izvršavanja u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija

Istodobno su za 1,7 milijardi kuna povećana izdvajanja i to većinom za zdravstvo, socijalnu zaštitu, javni red i sigurnost te obrazovanje.

Tablica 5. Rashodi državnog proračuna po funkcijskoj klasifikaciji

(milijuni HRK)		Tekući plan 2019.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2019.
01	Opće javne usluge	19.164,5	-1.176,6	17 988,0
02	Obrana	5.075,3	-260,0	4 815,3
03	Javni red i sigurnost	8.609,3	287,2	8 896,5
04	Ekonomski poslovi	20.645,5	-699,7	19 945,7
05	Zaštita okoliša	1.654,2	-343,2	1.311,0
06	Usluge unapređenja stanovanja i zajednice	3.105,9	-458,4	2.647,5
07	Zdravstvo	11 806,3	501,3	12.307,6
08	Rekreacija, kultura i religija	2.530,3	164,3	2.694,6
09	Obrazovanje	15.744,0	209,1	15.953,1
10	Socijalna zaštita	51.933,3	493,7	52.426,9
UKUPNO		140.268,5	-1.282,4	138.986,1

Izvor: Ministarstvo financija

4.3. Obrazloženje rashoda po izvorima financiranja

Sa ciljem daljnjeg povećanja transparentnosti korištenja proračunskih sredstava u nastavku se u okviru obrazloženja rashoda državnog proračuna, daje prikaz rashoda i po izvorima financiranja.

Tablica 6. Rashodi državnog proračuna po izvorima financiranja

(milijuni HRK)		Tekući plan 2019.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2019.
1	Opći prihodi i primici	87.181,3	370,8	87.552,1
2	Doprinosi za obvezna osiguranja	24.062,9	-222,0	23.840,9
3	Vlastiti prihodi	1.179,0	56,6	1.235,5
4	Prihodi za posebne namjene	10.669,6	669,5	11.339,1
5	Pomoći	16.283,3	-1.939,2	14.344,0
6	Donacije	173,5	15,6	189,1
7	Prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja	451,7	-84,9	366,9
8	Namjenski primici od zaduživanja	267,3	-148,8	118,5
UKUPNO		140.268,5	-1.282,4	138.986,1

Izvor: Ministarstvo financija

Gledano kroz izvore financiranja, rashodi koji se financiraju iz izvora koji utječu na rezultat proračuna opće države (izvora 1 Opći prihodi i primici, 2 Doprinosi za obvezna osiguranja i 8 Namjenski primici od zaduživanja) ostaju na istoj razini.

Smanjenje u iznosu od 1,3 milijarde kuna odnosi se na rashode koji se financiraju iz ostalih izvora koji ne utječu na rezultat proračuna opće države, a uključuju vlastite prihode, prihode za posebne namjene, pomoći i donacije.

5. UKUPNI MANJAK DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 137,7 milijardi kuna te ukupno planiranih rashoda u iznosu od 139 milijardi kuna, manjak državnog proračuna za 2019. godinu planiran je u iznosu od 1,3 milijarde kuna ili 0,3% bruto domaćeg proizvoda, što predstavlja smanjenje u odnosu na prvotno planirani iznos od 2,9 milijardi kuna ili 0,7 postotnih bodova BDP-a.

Tablica 7. Ukupni manjak državnog proračuna

(milijuni HRK)	Plan 2019.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2019.	Indeks
Prihodi (6+7)	136.080	1.641	137.722	101,2
Prihodi poslovanja (6)	135.300	1.444	136.743	101,1
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	780	198	978	125,3
Rashodi (3+4)	140.269	-1.282	138.986	99,1
Rashodi poslovanja (3)	134.850	-369	134.481	99,7
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	5.418	-913	4.505	83,1
Ukupni manjak/visak	-4.188	-2.924	-1.265	29,9
% BDP-a	-1,1	-0,7	-0,3	

Izvor: Ministarstvo financija

6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

U izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2019. godinu planiran je manjak državnog proračuna u iznosu od 1,3 milijarde kuna, što je za 2,9 milijardi kuna manje u odnosu na prvotno planirani iznos. Planirani manjak financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih rashoda i izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova. Pritom su ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja planirani u iznosu od 36,5 milijardi kuna, dok su ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planirani su u iznosu od 32,9 milijardi kuna.

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja, u izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2019. godinu, planirani su u iznosu od 36,5 milijardi kuna što je za 5,2 milijarde kuna više u odnosu na prvotni plan. Navedeno povećanje rezultat je povećanja plana primitaka od izdanih vrijednosnih papira za 6,3 milijarde kuna uz istovremeno smanjenje plana primitaka od prodaje dionica i udjela u glavnici za 500,0 milijuna kuna i plana primitaka od zaduživanja za 769,4 milijuna kuna. Na povećanje plana primitaka od izdanih vrijednosnih papira u najvećoj mjeri utječu obveze državnog proračuna s osnova otplate glavnica i kamata državnog duga u iznosu od 6,3 milijarde kuna koje dospijevaju tijekom siječnja 2020. godine, od čega do 15. siječnja 2020. dospijeva 3,6 milijardi kuna.

Ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planirani su u iznosu 32,9 milijardi kuna, što je povećanje za 5,2 milijarde kuna u odnosu na prvotno planirana sredstva. Izdaci za dane zajmove i depozite planirani su u iznosu od 5,4 milijarde kuna i u odnosu na prvotno planirana sredstva povećani su za 2,2 milijarde kuna. Povećanje od 700,0 milijuna kuna odnosi se na jamstvenu pričuvu koja je s prvotno planiranih 1,6 milijardi kuna povećana na 2,3 milijarde kuna i to najvećim dijelom zbog plaćanja obveza po protestiranim državnim jamstvima od strane naručitelja i financijskih institucija za uplaćene avanse i obveze po kreditima Uljanik Grupe.

U okviru skupine izdataka za dionice i udjele u glavnici planirano je ukupno smanjenje u iznosu od 56,1 milijun kuna, što je rezultat smanjenja planiranih izdataka za dionice i udjele u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru. Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova planiraju se u iznosu od 4,5 milijardi kuna i u odnosu na prvotni plan povećavaju se za 1,9%, odnosno 84,3 milijuna kuna.

Plan izdataka za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire povećava se za 2,9 milijardi kuna i iznosi 22,6 milijardi kuna. Tijekom 2019. godine planira se otplatiti veći iznos glavnice izdanih trezorskih zapisa i to u iznosu od 4,4 milijarde kuna. Time se ostvaruju zadani ciljevi i smjernice iz Strategije upravljanja javnim dugom za razdoblje 2019. – 2021. koji se odnose na smanjenje udjela kratkoročnog duga u ukupnom dugu državnog proračuna. Povoljni uvjeti na financijskim tržištima daju mogućnost produženja prosječne ročnosti duga te refinanciranje dospijeća postojećih obveza uz nižu kamatnu stopu.

Zatvarajuća stavka između ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja, ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova te ukupnog manjka proračuna jesu prijenos depozita iz prethodne godine u iznosu od 4,6 milijardi kuna te prijenos depozita u sljedeću godinu u iznosu od 6,9 milijardi kuna.

Detaljni podaci o stanju i strukturi javnog duga za prethodno i naredno razdoblje sadržani su u Strategiji upravljanja javnim dugom za razdoblje 2019. - 2021.

Tablica 8. Ukupni prihodi, rashodi i financiranje državnog proračuna

(milijuni HRK)	Plan 2019.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2019.	Indeks
	1	2	3	4=3/1
PRIHODI POSLOVANJA	135.300	1.444	136.743	101,1
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	780	198	978	125,3
UKUPNI PRIHODI	136.080	1.641	137.722	101,2
RASHODI POSLOVANJA	134.850	-369	134.481	99,7
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	5.418	-913	4.505	83,1
UKUPNI RASHODI	140.269	-1.282	138.986	99,1
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	-4.188	2.924	-1.265	
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	31.303	5.197	36.499	116,6
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	27.686	5.196	32.882	118,8
PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE	3.099	1.494	4.594	148,2
PRIJENOS DEPOZITA U NAREDNU GODINU	-2.528	-4.418	-6.946	274,8
NETO FINANCIRANJE	4.188	-2.924	1.265	

Izvor: Ministarstvo financija

7. PROCJENA UKUPNOG MANJKA PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE

Novim planom u 2019. godini opći proračun prema nacionalnoj metodologiji je uravnotežen. Pritom državni proračun bilježi razinu manjka od 0,3% BDP-a, a planira se da će izvanproračunski korisnici ostvariti višak od 0,4% BDP-a. Očekuje se da će jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zabilježiti manjak od 0,1% BDP-a.

Tablica 9. Procjena ukupnog manjka/viška proračuna opće države

(u milijunima kuna)	2018.	Plan 2019.	Novi plan 2019.
DRŽAVNI PRORAČUN			
Ukupni prihodi	129.395	136.080	137.722
% BDP-a	33,8	34,1	34,5
Ukupni rashodi	129.587	140.269	138.986
% BDP-a	33,9	35,1	34,8
Ukupni manjak/višak	-192	-4.188	-1.265
% BDP-a	-0,1	-1,0	-0,3
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI			
Ukupni manjak/višak	2.622	1.104	1.746
% BDP-a	0,7	0,3	0,4
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA			
Ukupni manjak/višak	-422	-475	-480
% BDP-a	-0,1	-0,1	-0,1
OPĆI PRORAČUN, nacionalna metodologija			
Ukupni manjak/višak	2.009	-3.559	2
% BDP-a	0,5	-0,9	0,0
TRGOVAČKA DRUŠTVA I OSTALE PRAVNE OSOBE U SEKTORU OPĆE DRŽAVE			
Ukupni manjak/višak	1.782	868	1.528
% BDP-a	0,47	0,22	0,4
OSTALE PRILAGODBE			
	-2.799	1.328	-2.112
% BDP-a	-0,7	0,3	-0,5
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA, ESA 2010 metodologija			
	992	1.364	582
% BDP-a	0,3	-0,3	-0,1

Izvor: Ministarstvo financija

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana metodologiji ESA 2010 te projekcije viška trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države prema metodologiji ESA 2010, procjenjuje se kako će planirani manjak općeg proračuna u 2019. godini iznositi 582 milijuna kuna ili 0,1 % BDP-a. Pritom je važno napomenuti kako ovaj iznos manjka uključuje i plaćena državna jamstva u ovoj godini za Uljanik Grupu u iznosu od 2 milijarde kuna, a koja se prema metodologiji ESA 2010 tretiraju kao kapitalni rashod. Usprkos navedenom, do kraja godine očekuje se daljnje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u sa 74,8% u 2018. na 71,3% u 2019. godini, odnosno za 3,5 postotnih bodova.